

ATONEMENT:
Przebłaganie, Pokuta czy Pojednanie?

Komentarz na temat jednego z kluczowych pojęć *Kursu cudów*

W niniejszym przekładzie użyto cytatów z pierwszego polskiego wydania
Kursu cudów © 2006 by Cezary Eugeniusz Urbański, Warszawa

W okładce wykorzystano:
Kapporet - Prześlągalnia

Replica of the Ark of the Covenant in the Royal Arch Room of the George Washington
Masonic National Memorial. Photo by Ben Schumin on December 27, 2006.

Wydanie pierwsze
projekt publikacji i opracowanie graficzne okładki: Cezary Eugeniusz Urbański

Copyright © All rights reserved. Wszelkie prawa polskiego przekładu i publikacji zastrzeżone. Powielanie i rozpowszechnianie całości bądź fragmentów niniejszego dzieła wymaga uzyskania uprzednio pisemnej zgody posiadacza tych praw.

Copyright © 2011 by Wydawnictwo i Akademia *Kursu cudów*

Zastrzeżenie:

Celem niniejszej broszury jest ułatwienie zrozumienia zasad *Kursu cudów*, jego studiowania i stosowania w codziennym życiu. Jej celem nie jest zastąpienie profesjonalnej terapii i leczenia, w jakich jej Czytelnik może uczestniczyć ani nakłanianie do ich zmiany czy zaprzestania. (T 59, 5-10) Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne szkody będące następstwem niezrozumienia i niewłaściwego posługiwania się ideami zawartymi w *Kursie cudów* i niniejszej publikacji.

Wydawca:
Wydawnictwo i Akademia *Kursu cudów*
ul. Pańska 3 m. 14, 00-124 Warszawa, Polska
tel 0-607 333 151

www.kurscudow.pl
e-mail: kurscudow@kurscudow.pl

Druk i oprawa:
Foto-druk
ul. Dominikańska 9
02-738 Warszawa
www.foto-druk.pl

ATONEMENT

PRZEBŁAGANIE, POKUTA CZY POJEDNANIE?

Komentarz na temat jednego z kluczowych pojęć *Kursu cudów*

Opracował:
Cezary Eugeniusz Urbański

Warszawa 2011

Wstęp

Słowo **Atonement**, pisane wielką literą, występuje w angielskim oryginale *Kursu cudów* 248 razy. Jest jednym z kluczowych terminów, którego zrozumienie sprawia tłumaczom, edytorom i studentom tego dokumentu ogromne trudności. Podczas warsztatów na temat *Kursu cudów* oraz w prywatnych rozmowach z osobami studiującymi go nie raz słyszałem, że to słowo wyjątkowo im „nie leży”; tak bardzo, że podczas lektury niemal automatycznie zastępują je innymi, „łagodniejszymi”. Również jednym z głównych powodów rozpadu polskiego zespołu tłumaczy *A Course in Miracles* było forsowanie przez osobę wchodzącą w jego skład osobistego, bardzo subiektywnego punktu widzenia na przekład tego słowa, co zaskutkowało opublikowaniem dwóch różnych wydań.

Ponieważ w opublikowanych w Polsce wydaniach *Kursu cudów* słowo to jest tłumaczone w różny sposób – w moim przekładzie jako **Przebłaganie**, natomiast w publikacji Wydawnictwa Centrum jako **Pokuta**, jako autor pierwszego, oryginalnego przekładu *A Course in Miracles*, zarejestrowanego przez Foundation for Inner Peace w United States Copyright Office, podejmuję niniejszą publikacją próbę rozwiania wątpliwości związanych z przekładem tego słowa.

Co Jezus powiedział Helen Schucman na temat Atonement?

W Absence from Felicity – The Story of Helen Schucman and Her Scribing of A Course in Miracles – książce zawierającej osobiste notatki skryby tego dokumentu, czytamy:

„(...) W zapiskach kontynuowany jest ten sam temat oszczędzania czasu dzięki wybieraniu cudu i pomocy Jezusa, przy czym Helen jest zachęcana do ograniczenia swej potrzeby kontrolowania.

Jezus: Cuda zależą od koordynacji czasowej i to dlatego nie powinnaś marnować czasu. Nieco wcześniej mówiłem ci, że czas ustanie, gdy nie będzie już użyteczny jako pomoc naukowa. Jest sposób, by cię przyspieszyć. Mianowicie poprzez pozostawianie coraz więcej czasu Mnie. Byś ty mogła go przeznaczać na cuda.

Pierwsza część tego, co zapisałaś ostatniej nocy, jest prawdziwa. Sprawdź to teraz (poprawione zgodnie ze wskazówkami). Druga część została wstawiona przez cię, ponieważ ta pierwsza ci się nie spodobała. Była to próba przywrócenia twojej własnej kontroli nad czasem. Przypomnij sobie, jak trudno ci wytrzymać jeśli nie wiesz, która jest godzina.

Nie usiłuję ograniczyć twojej woli, lecz próbuję ją uwolnić. Powiedziałem ci, że następna część kursu będzie w coraz większej mierze dotyczyła **Atonement**, które zdefiniowałem jako „odczynianie“ (ang. undoing, przyp. tłum). Jak dobrze wiesz, wpojenie nowych nawyków wymaga odczynienia starych. Interferencja retroaktywna polega faktycznie na interferencji współistniejących nawyków.

Kolejna krótka notatka jest przykładem używania przez Jezusa formalnych zainteresowań Helen (w tym przypadku statystyki i psychologii eksperymentalnej) w celu utrwalenia treści jego nauk a zwłaszcza przesłania **Atonement**: minimalizowania a w końcu odczynienia wpływu ego na Obecność Ducha Świętego.

Jezus: Mądrze postąpiłaś, posługując się metodą Williama Rorkforda celem pomiaru zarówno starych, jak i nowych nawyków, co pozwala na pomiar ich stosunku. W rzeczy samej, to ja ci w tym pomogłem...

Helen [wtrąca]: Jestem szalona na tym punkcie.

Jezus: ...ponieważ większość prac poprzestaje tylko na pomiarze ubytku dawnego nawyku pod wpływem nowego. Należałoby jednak położyć nacisk na to, jak minimalizować wpływ starego na nowy. To jest dużo lepszy obszar do pracy...

Potem dyktowanie wraca do specyficznego nauczania o znaczeniu **Atonement** i chęci jego uczenia się.

Jezus: Nie trać czasu na rozpamiętywanie tych snów, jakie miałaś ostatniej nocy. Odzwierciedlają stare nawyki. Miałaś je, bo nie spodobało ci się to, co powiedziałem o pozostawianiu spraw błahych Mnie. Ilustrują one twoją chęć marnowania czasu, ponieważ lękasz się tego kursu. Więc nie używaj ich w tym celu. Jeśli będzie cię to kusić, poproś Billa, by cię powstrzymał. Ten kurs polega na chęci a nie jej braku. Niechęć musi zostać zastąpiona chęcią, bo chęć jest częścią gotowości, bez której nie można się niczego nauczyć. Idź i wyszukaj **Atonement**, a potem się ubierz. By nie tracić czasu, załóż to, co ci powiem i idź.

Helen spisała to, co znalazła w słowniku z następującym komentarzem Jezusa.

Atonement – przestarzałe, skrót od „pojednać“ i „pogodzić“, „uzgodnić“.

Jezus: Oczywiście, że zanim dojdzie do pogodzenia lub uzgodnienia będzie możliwe, trzeba odczynić to, co jest niezgodne lub nie-

harmonizujące. Może się wydawać, że to tak, jakby trzeba było rozproszyc ciemność *zanim* będzie mogło nastać światło, lecz prawda jest taka, że ciemność jest rozpraszana *przez* światło.“ (...)

Z cytowanych powyżej zapisków Helen, w których Jezus omawia zastępowanie starych nawyków nowymi oraz komentarza Jezusa na temat słownikowej definicji słowa **Atonement** jednoznacznie wynika, że autor *Kursu* kładzie główny nacisk na „odczynianie tego, co niezgodne lub nieharmonizujące“, natomiast samoistnym efektem tego procesu jest pogodzenie, uzgodnienie czy pojednanie. By do niego doszło, potrzeba cudów – zmian myślenia, zapoczątkowanych uprzytomnieniem sobie, że mamy wybór; możemy patrzeć na świat oczyma grzechu, winy i lęku (ego), urzeczywistniając naszą złudną osobność od Boga, albo oczyma przebaczenia (w Duchu Świętym), widząc, że w rzeczywistości nigdy nie doszło do odosobnienia Syna Bożego od Boga.

Atonement w oryginalnym wydaniu *A Course in Miracles*

Jak powiedziałem na wstępie **Atonement**, pisane wielką literą, występuje w angielskim oryginale *A Course in Miracles* 248 razy. O znaczeniu **Atonement**, choć bez używania tego słowa, jest mowa na samym początku, mianowicie we *Wprowadzeniu*.¹

⁶Kurs nie zmierza do nauczania znaczenia miłości, gdyż ono jest poza tym, czego można nauczyć. T 1,6

... nie można nauczyć Syna Bożego znaczenia miłości, ponieważ – jak wielokrotnie czytamy w tekście – ta jest tym, czym on jest T 299,2; T 320,4; T 322,9

⁷Niemniej, zmierza on do usunięcia blokad świadomości obecności miłości, która jest twoim naturalnym dziedzictwem. T 1,7

¹ Kurs cudów, wyd. Urbański i Kozłowski, Warszawa 2006

... i właśnie to „usunięcie blokad świadomości miłości“ jest kursowym znaczeniem i punktem ciężkości procesu odczyniania prowadzonego w *Kursie cudów* a nazwanego **Atonement**.

Wytyczne Foundation for Inner Peace

W opracowanym przez Foundation for Inner Peace *Wstępie ogólnym* do wszystkich przekładów *A Course in Miracles*, czytamy:

„Nasza szósta i ostatnia zasada dotyczy tłumaczenia jednego ważnego słowa: **Atonement**. Prawie bez wyjątku słowo to było prawdziwym wyzwaniem zarówno dla tłumaczy, jak i stwarzało problemy wielu anglojęzycznym studentom *A Course in Miracles*. To biblijne określenie jest centralnym pojęciem w tradycji judeochrześcijańskiej, gdzie oznacza Boży plan zbawienia Jego grzesznych i obciążonych winą dzieci poprzez ich cierpienie i ofiarę, jak również poprzez „**atoning**” śmierć Jezusa na krzyżu.

Tak jak w przypadku wielu innych słów, które *A Course in Miracles* zaczerpnął z tradycji biblijnej, słowu **Atonement** nadane zostaje zupełnie inne znaczenie niż w tradycji judeochrześcijańskiej. W *A Course in Miracles*, **Atonement** odnosi się do poniechania mylnego przeświadczenia o rzeczywistości grzechu i winy. Ta zmiana potocznego rozumienia tego słowa jest przykładem pedagogicznego procesu prowadzonego w *Kursie*, w którym poprzez specyficzne użycie takich „słów-wyzwalaczy” studentowi uświadamiane są tłumione aspekty systemu myślowego ego. W ten sposób może on przypatrzeć się temu, co było tłumione i wreszcie to przebaczyć. Dla skuteczności, ten proces poprawy wymaga rozpoznania naszych mylnych przeświadczeń i koncepcji a nie ich tłumienia. Dlatego użycie „łagodniejszych” określeń w miejsce **Atonement**, takich jak „pojednanie, pogodzenie” (ang. reconciliation) czy „odkupienie” (ang. redemption),

podkopałoby ten proces poniechania naszych niewłaściwych myśli, nie pozwalając im pojawić się w naszych umysłach na pierwszym miejscu. Dlatego też użycie tradycyjnego słowa dla **Atonement** we wszystkich tłumaczeniach z jego konotacją odczyniania winy poprzez ofiarę umożliwia studentom *Kursu Cudów* prawdziwe przebaczenie sobie systemu myślowego ego.“

Znaczenie i przekład słowa „Atonement“ w polskich przekładach Biblii

Z uwagi na przytoczone wytyczne Foundation for inner Peace na temat używania w przekładzie **Atonement** tradycyjnie używanego w Biblii słowa, zobaczymy, jakim słowem posługują się autorzy jej polskich przekładów, poczynając od XVI-wiecznego przekładu ks Jakuba Wujka (BJW) po współczesną Biblię Tysiąclecia (BT). W analizie tradycyjnego znaczenia tego słowa posłużę się omówieniem tego terminu w słowniku opracowanym przez wybitnego badacza Starego Testamentu, Franka Crüsemanna – jednego z wydawców *Bibel in Gerechter Sprache*.

W bardzo rozpowszechnionej w krajach anglosaskich Biblii Króla Jakuba (KJV), z której korzystał Jezus podczas dyktowania *A Course in Miracles*, słowo **Atonement** i pokrewne używane są w przekładzie następujących słów pochodzenia hebrajskiego i greckiego:

כפר – **kipper** (hebr.) okupić, przebłagać, udobruchać

כפרת – **kapporet** (hebr.) przebłagalnia

ἡλσθηριον – **hilasterion** (gr.) – przebłagalnia, miejsce (narzędzie) przebłagania

Z punktu widzenia prawa, *kipper* oznacza postępowanie, w którym celem zażegnania konfliktu i pojednania, osoba winna świadczy na rzecz strony poszkodowanej odszkodowanie. To dlatego Jakub, wracając do Kanaan, wysłał oszukanemu przez siebie bratu Ezawowi Rdz 27 dary:

Myślał bowiem: „**Przebłagam**² go darem, który mnie wyprzedzi; a gdy ja potem go zobaczę, może obejdzie się ze mną łaskawie“³. Rdz 32,21

Zdradzony małżonek nie przyjmuje okupu, lecz mści się (hebr. *nakam*):

Bo zazdrość pobudza gniew męża, nie okaże litości w dniu pomsty, na okup za winę nie spojrzy, dary odrzuci, choćbyś je mnożył. Prz 6,34-35

Pokrewne hebrajskie słowo – *kofer* – również oznacza odszkodowanie przez złożenie ofiary:

Gdyby zaś nałożono mu zapłatę, to winien za swoje życie dać okup, jaki mu nałożą. Wj 21,30

Wyjątek stanowią zabójstwa:

Nie możecie przyjmować żadnego okupu za życie zabójcy, który jest winien śmierci. Musi zostać zabity. Lb 35,31

Kipper oznacza również uśmierzenie gniewu władcy:

Gniew króla to zwiastun śmierci, uśmierzy⁴ go człowiek rozumny. Prz 16,14

Ani znaczenie prawne, ani pierwotne użycie słowa *kipper* w Biblii (w Rdz 6,14 oznacza powleczenie⁵ arki Noego smołą) nie wyjaśniają teologicznego znaczenia *kipper*. Wprawdzie ofiara za grzech – zawinienie wskutek przestąpienia przykazań (Kpł 4 i nast.) i obrzędy Dnia **Przebłagania** (Kpł 16) (Jom Kippur)⁶ mogą wywodzić się ze starych tradycji, lecz ich sens jest niejasny. Nie wiadomo, czy chodzi o odszkodowanie dla Boga oraz jaki miałoby mieć ono związek z krwawymi obrzędami, gdyż z historycznego punktu widzenia nie są one jednoznaczne. Tym bardziej, że teologiczny

² BJW: ubłagam

³ Wszystkie zamieszczone cytaty pochodzą z Biblii Tysiąclecia (BT), wyd. Pallotinum, 1990

⁴ BJW: ubłaga

⁵ BJW: namazanie

⁶ BJW: rytuał wielkiego oczyszczenia

sens przedstawionych tekstów jest dość jednoznaczny, gdyż wszystko dokonywane jest przez samego Boga. Najbardziej czytelny przykład znajduje się w Iz 6. W obecności Króla, Pana Zastępów, nieczystemu mężowi grozi zguba (Iz 6,5). W tym przypadku proces oczyszczenia – dotknięcie warg płonącym węglem (Iz 6,7) – dokonywany jest przez Boga i skutkuje zmażaniem grzechu a co za tym idzie – odpuszczeniem (por. Pwt 21,8; Ps 78,38; Ps 79,9). Po oczyszczeniu Bóg sam odpuszcza winę i czyni możliwą wspólnotę z Nim. Właśnie tak wyjaśniane jest **przebłaganie** w starotestamentowej Księdze Kapłańskiej. Rytuały okupienia są ustanowione przez samego Boga jako „oczyszczenie i **przebłaganie**“. Na koniec znajdujemy jednoznaczne stwierdzenie (w tzw. *passivum divinum*), że to Bóg odpuszcza winę (grzech):

²⁰Potem postąpi z tym cielcem tak samo, jak postąpił z poprzednio wspomnianym cielcem ofiary **przebłagalnej**. Tak postąpi z nim. W ten sposób kapłan dokona za nich **przebłagania** i będzie im [wina] odpuszczona. Kpł 4,20

²⁶Cały zaś tłuszcz zamieni w dym na ołtarzu, tak jak tłuszcz ofiary biesiadnej. W ten sposób kapłan dokona **przebłagania** za grzech naczelnika rodu, i będzie mu odpuszczony. Kpł 4,26

³¹Potem oddzieli cały tłuszcz, tak jak był oddzielony tłuszcz ofiary biesiadnej. Kapłan zamieni to w dym na ołtarzu jako miłą woń dla Pana. W ten sposób kapłan dokona **przebłagania** za niego i grzech będzie mu odpuszczony. Kpł 4,31

³⁵Cały tłuszcz oddzieli, tak jak był oddzielony tłuszcz owcy, złożonej jako ofiara biesiadna. Kapłan zamieni to w dym na ołtarzu, ponad ofiarami spalonymi dla Pana. W ten sposób kapłan dokona **przebłagania** za jego grzech, który tamten popełnił, i będzie mu odpuszczony. Kpł 4,35

Wymogiem takiego odpuszczenia grzechu przez Boga jest **przebłaganie osób poszkodowanych w sensie *uprzedniego* uiszczenia im odszkodowania:**

⁵Przemówił znów Pan do Mojżesza tymi słowami: ⁶«Powiedz Izraelitom: jeżeli mężczyzna lub kobieta dopuszcza się

jakiego grzechu wobec ludzi, popełniając przestępstwo przeciw Panu, to osoba ta zaciągnie winę. ⁷Mają wyznaczyć grzech popełniony i oddać dobro nieprawnie zabrane z dodaniem piątej części temu, wobec kogo zawinili. ⁸A jeśli on nie ma krewnego, któremu można by zwrócić, zwrot należny Panu przejdzie na kapłana, z wyjątkiem barana ofiarowanego na ofiarę **przebłagalną**⁷, przez którą dokona tamten na nim obrzędu **przebłagania**. Lb 5,5-8

²³Jeśli więc przyniesiesz dar swój przed ołtarz i tam wspomnisz, że brat twój ma coś przeciw tobie, ²⁴zostaw tam dar swój przed ołtarzem, a najpierw idź i pojednaj się z bratem swoim! Potem przyjdź i dar swój ofiaruj! ²⁵Pogódź się ze swoim przeciwnikiem szybko, dopóki jesteś z nim w drodze, by cię przeciwnik nie podał sędziemu, a sędzia dozorcy, i aby nie wtrącono cię do więzienia. ²⁶Zaprawdę, powiadam ci: nie wyjdiesz stamtąd, aż zwrócisz ostatni grosz. Mt 5,23 i nast.

Choć rytuał „oczyszczenia i postępowania przebłagalnego” obejmuje skropienie ołtarza krwią ofiary przebłagalnej:

¹¹Bo życie ciała jest we krwi, a Ja dopuściłem ją dla was [tylko] na ołtarzu, aby dokonywała **przebłagania** za wasze życie, ponieważ krew jest **przebłaganiem**⁸ za życie. Kpł 17,11

jednak krew nie jest specyfikiem koniecznym. Jeżeli winowajca jest ubogi, ofiarą **przebłagalną** może być mąka i ofiara złożona z niej zapewnia takie samo **odpuszczenie**:

¹¹Jeżeli zaś kto jest tak ubogi, że nie może ofiarować nawet dwu synogarlic albo dwóch młodych gołębi, to przyniesie na dar ofiarny za grzech dziesiątą część efy najczystszej mąki jako ofiarę **przebłagalną**, ale nie poleje jej oliwą ani nie położy na niej kadzidła, bo to jest ofiara przebłagalna. ¹²Przyniesie to kapłanowi. Kapłan weźmie z tego pełną garść [mąki] jako pamiątkę i zamieni w dym na ołtarzu nad ofiara-

⁷ BJW: ubłagalna

⁸ BJW: oczyszczeniem

mi spalany dla Pana. To jest ofiara przebłagalna.¹³ W ten sposób kapłan dokona przebłagania za jego grzech, który tamten popełnił przeciwko jednemu z tych przykazań, i będzie mu odpuszczony. Kpł 5,11-13

W „Przepisach o zorganizowaniu kultu” Wj 25, czytamy o szczególnym miejscu – **przebłagalni** (hebr. *kapporet*) – złotej płycie z cherubami, umieszczonej na Arce Świadectwa.⁹ W LXX (Septuaginta) określa ona jest greckim słowem *hilasterion* (ἱλαστήριον) i oznacza miejsce, skąd Bóg przemawia do Mojżesza Wj 25,22, Kpł 16,2, Lb 7,89 a zarazem w pewnym sensie jest narzędziem odpuszczania grzechów. Kpł 16,13, 15

¹⁷I uczynisz **przebłagalnię** ze szczerego złota: długość jej wynosić będzie dwa i pół łokcia, szerokość zaś półtora łokcia; ¹⁸dwa też cheruby wykujesz ze złota. Uczynisz zaś je na obu końcach **przebłagalni**. ¹⁹Jednego cheruba uczynisz na jednym końcu, a drugiego cheruba na drugim końcu **przebłagalni**. Uczynisz cheruby na końcach górnych. ²⁰Cheruby będą miały rozpostarte skrzydła ku górze i zakrywać będą swymi skrzydłami **przebłagalnię**, twarze zaś będą miały zwrócone jeden ku drugiemu. I ku **przebłagalni** będą zwrócone twarze cherubów. ²¹Umieścisz **przebłagalnię** na wierzchu arki, w arce zaś złożysz Świadectwo, które dam tobie. Wj 25,17-21

Przebłagalnia (według Lutra – *Gnadestuhl* – tron łaski) jest miejscem obecności Bożej:

²²Tam będę się spotykał z tobą i sponad **przebłagalni** i spośród cherubów, które są ponad Arką Świadectwa, będę z tobą rozmawiał o wszystkich nakazach, które dam za twoim pośrednictwem Izraelitom. Wj 25,22

Miejsce obecności i mów Bożych jest miejscem, gdzie dochodzi do okupienia i odpuszczenia (przebaczenia). Terminu *hilasterion* z LXX św. Paweł używa, pisząc o Chrystusie w liście do Rzymian:

⁹ BJW: ubłagalnia

²⁵Jego to ustanowił Bóg narzędziem **przebłagania**¹⁰ przez wiarę mocą Jego krwi. Chciał przez to okazać, że sprawiedliwość Jego względem grzechów popełnionych dawniej – za dni cierpliwości Bożej – wyrażała się w odpuszczaniu ich po to, by ujawnić w obecnym czasie Jego sprawiedliwość, i [aby pokazać], że On sam jest sprawiedliwy i usprawiedliwia każdego, który wierzy w Jezusa. Rz 3,25-26

W innych pismach judaistycznych męczennicy i męczenniczki również określani są tym terminem, oznaczającym miejsce, w którym dochodzi do przebaczenia grzechów:

²²Bo stali się, jako było, okupem za grzech ludu. I przez krew tych ludzi Bożych i śmiercią ich dokonane przebłaganie, miłosierdzie Boże ocaliło przedtem strapiony Izrael. 4 Mch 17,22

Prócz wyżej omówionego, w Nowym Testamencie słowo to występuje tylko w opisie starotestamentowego kultu:

⁵Nad nią zaś były cheruby Chwały, które zacieniały **przebłagalnię**¹¹, o czym **szczegółowo nie ma potrzeby teraz mówić**. Hbr 9,5

Słowa spokrewnione z *hilasterion* występują rzadko w Nowym Testamencie: czasownik *hilaskomai* – (ιλλάσκομαι)

¹³Natomiast celnik stał z daleka i nie śmiał nawet oczu wznieść ku niebu, lecz bił się w piersi i mówił: „Boże, **miej litość** dla mnie, grzesznika!”. Łk 18,13 (w sensie: odpuść/daruj mi, grzesznemu)

¹⁷Dlatego musiał się upodobnić pod każdym względem do braci, aby stał się miłosiernym i wiernym arcykapłanem wobec Boga dla **przebłagania**¹² za **grzechy ludu**. Hbr 2,17

¹⁰ BJW: ubłaganiem

¹¹ BJW: ubłagalnicę

¹² BJW: ubłaga

oraz nazwa *hilasmos* – ἱλασμός:

²On bowiem jest ofiarą **przebłagalną**¹³ za nasze grzechy, i nie tylko nasze, lecz również za grzechy całego świata. 1 J 2,2

¹⁰W tym przejawia się miłość, że nie my umiłowaliśmy Boga, ale że On sam nas umiłował i posłał Syna swojego jako ofiarę **przebłagalną** za nasze grzechy¹⁴. 1 J 4,10

Z jednoznacznych zaleceń Foundation for Inner Peace i przytoczonych cytatów biblijnych wynika, że w polskim przekładzie kursowego terminu Atonement należy używać słowa **Przebłaganie**. Jest to słowo konsekwentnie używane przez polskich biblistów od XVI w do chwili obecnej.

Atonement w pracach nad przekładem *A Course in Miracles* na język polski

W pierwotnym przekładzie i podczas jego redakcji **Atonement** tłumaczone było przeze mnie jako „Pojednanie”. W wielu słownikach spotkałem się z taką samą definicją tego słowa na jaką natrafiła Helen Schucman – *at-one-ment*, czyli przestarzałe słowo określające pojednanie. Kenneth Wapnick – bliski współpracownik Helen i współredaktor amerykańskiego wydania *A Course in Miracles*, opiekujący się również jego przekładami na inne języki – udzielił mi wskazówki, że termin ten powinien mieć jednoznacznie negatywną konotację – ofiary, cierpienia i śmierci, której nie ma słowo „pojednanie”. Parafrazując przytoczone powyżej cytaty z Nowego Testamentu, Kenneth powiedział: „Jesus atoned for our sins by dying on the cross.” Zwrócił też moją uwagę na rozdział *A Course in Miracles*,

¹³ BJW: **uśląganiam**

¹⁴ BJW: **uśląganiam**

zatytułowany „Atonement without sacrifice”, nawiązujący do tytułu 4 Księgi Kapłańskiej Starego Testamentu – Ofiara Przebłagalna¹⁵. Dodał też, że najlepiej byłoby w tłumaczeniu **Atonement** użyć dokładnie tego samego słowa, co w nazwie żydowskiego święta Jom Kippur, które w polskiej tradycji biblijnej nosi nazwę **Dnia Przebłagania**¹⁶. Dlatego w kolejnej redakcji przekładu, po porównaniu Biblii Króla Jakuba (KJV), z której korzystała Helen i Jezus w *Kursie cudów* z różnymi polskimi wydaniem Biblii (w tym Biblii Tysiąclecia) i stwierdzeniu, że angielskie słowo **Atonement** w polskich przekładach Biblii jest konsekwentnie tłumaczone jako **Przebłaganie**, zastąpiłem nim dotychczas używane „Pojednanie”.

We wrześniu 1998 i maju 2000 do zespołu polskiej edycji *A Course in Miracles* dołączyły dwie osoby w charakterze konsultantów, które miały kontynuować nadzór językowy nad przekładem, sprawowany dotychczas przez Wallace’a Witkowskiego. Użycie słowa „**Przebłaganie**” w przekładzie kursowego „**Atonement**” napotkało na silny sprzeciw jednej z nich. By uzasadnić przesłanki uzasadniające użycia tego słowa, we wrześniu 1998 r. opracowałem zestawienie tłumaczenia słowa Atonement, występującego w Biblii KJV 70 razy, z odpowiednimi cytatami z Biblii Tysiąclecia, Biblii Warszawsko-Praskiej i Warszawskiej. Z zestawienia jednoznacznie wynikała konieczność użycia słowa Przebłaganie. Nie przekonało to jednak tej osoby, która stwierdziła, że: „Przebłaganie kojarzy się jej z zakutymi w chustki babciami, klepiącymi modlitwy różańcowe”, zupełnie ignorując przytaczane przeze mnie argumenty biblijne.

Między innymi ten sprzeciw doprowadził w 2000 r. do rozpadu polskiego zespołu. Jedna z dotychczasowych konsultantek kontynuowała prace redaktorskie nad moim przekładem, zarejestrowanym w czerwcu 1999 r. przez Foundation for „A Course in Miracles” w United States Copyright Office pod numerem TXu000908629. Dokonała wielu nieuprawnionych ingerencji w jego treść, zarazem przeocząc pewne błędy. Między innymi „Przebłaganie” zastąpiła słowem „Pokuta” mimo zastrzeżeń, że „pokuta” po angielsku to przede wszystkim „penance”, a nie „atonement. Mimo to, udało jej się nakłonić Kennetha Wapnicka

¹⁵ w niektórych przekładach - np. KJV: ofiara za grzech, ofiara zagrzebna – hebr. *chattat*

¹⁶ por. tytuł 16 Księgi Kapłańskiej oraz Jom Kippur - www.hatikvah.pl

do akceptacji wprowadzonych przez siebie zmian. Z uwagi na wyjątkowy charakter dokumentu jakim jest *Kurs cudów*, główną metodą weryfikacji poprawności jego przekładu stosowaną przez Fundację jest jego ponowne tłumaczenie na język angielski i porównanie z oryginałem. Metoda ta ma oczywiste wady i ograniczenia, z których najważniejszym jest rzutowanie na ocenę przekładu dosłowności formy kosztem właściwej frazeologii i treści.

W maju 2004 r. w dość niezwykłych okolicznościach spotkałem wcześniej mi nieznanego „poszukiwacza duchowego” – Tomasza Kozłowskiego, który nakłonił mnie do podjęcia na nowo prac nad polskim przekładem. W ich efekcie i dzięki jego wsparciu duchowemu oraz finansowemu w listopadzie 2006 r. został opublikowany mój przekład.

W czerwcu 2007 r. mój przekład redagowany przez śp. Lucy Rudnicką, został wydany pod jej nazwiskiem przez Wydawnictwo Centrum. Wydawca pominął nazwiska reszty członków polskiego zespołu, za to zamieścił na stronie tytułowej i redakcyjnej notę: „Niniejsza książka jest w polskiej wersji językowej jedynym autoryzowanym wydaniem dzieła «Kurs cudów».”

Na czym polega trudność z zaakceptowaniem Przebłagania?

Z pewnością biblijne słowo **Przebłaganie** nie jest semantycznie trudniejsze od innych terminów judeochrześcijańskich. Jego biblijne znaczenie zostało wyjaśnione w niniejszej publikacji. Jak wyjaśnia Autor Kursu, ego z radością akceptuje grzeszność Syna Bożego, jego winę i konieczność zadośćuczynienia Bogu, ponieważ to ustanawia jego własną rzeczywistość (innymi słowy – istnienie ego, czyli fałszywą tożsamość bycia osobnym od Boga). Trudności pojawiają się wraz z reinterpretacją znaczenia tego słowa, dokonywaną przez Jezusa w *Kursie*. Ponieważ *jedyną odpowiedzialnością cuda czyniącego jest przyjąć Przebłaganie dla siebie samego* (T 65,1), to cała trudność jest wyrazem faktycznej niechęci zaakceptowania Przebłagania – planu Ducha Świętego, zmierzającego do uzdrowienia Syna Bożego z urojonej osobności od Boga. Uzdrawienie z urojonej osobności od Boga jest uprzytomnieniem sobie faktu, że ego, z którym tak ochoczo się utożsamiamy, nie istnieje.

Która z osób studiujących *Kurs* jest *obecnie* gotowa szczerze, autentycznie, poniechać swej szczególności i przebudzić się z urojonej osobności od Boga do poznania abstrakcyjnej Miłości Bożej? Na ile jesteśmy gotowi uprzytomnić sobie fakt braku naszej gotowości poniechania własnej szczególności, na tyle uczciwie podchodzimy do studiowania *Kursu cudów*. Przypomnijmy sobie fragment notatek Helen Schucman: *Ten kurs polega na chęci a nie jej braku. Niechęć musi zostać zastąpiona chęcią, bo chęć jest częścią gotowości, bez której nie można się niczego nauczyć.*

Bibliografia

Cytaty biblijne z Biblii Tysiąclecia, wyd. Pallotinum 1990

Biblia w przekładzie ks Jakuba Wujka z 1599 r – wydawnictwo Vocatio, wg transkrypcji B, Warszawa 1998.

Wapnick, K., Absence from felicity. The story of Helen Schucman and her scribing of A COURSE IN MIRACLES“, FACIM, 1991 ss. 237-8.

kipper, kapporet, hilasterion – termin ze „Słownika“ w *Bibel in Gerechter Sprache* opracowany przez Franka Crüsemanna, Wydawnictwo Gütersloher, 2006, tłum. Cezary Eugeniusz Urbański